

Forskningsalliancens hovedanbefalinger for politiske prioriteter 2021-2023

Regeringens økonomiske redegørelse 2020 peger på, at Danmarks bruttonationalprodukt (BNP) i 2020 vil falde mere end under finanskrisen, og udsigterne for 2021 er vanskelige og dystre. Men mulighederne er der også – hvis vi vel at mærke investerer i at skabe dem. Her er ny viden og innovation det første, vigtige skridt på vejen mod nye produkter og services - og dermed også nye arbejdspladser. Derfor er det vigtigt, at vi som samfund fremmer evnen og mulighederne for at udvikle og skabe nyt. Det er det, der skaber fremtidens arbejdspladser og grobunden for fremtidens velfærd.

På den baggrund anbefaler vi blandt andet følgende på de kommende års finanslove og prioriteringer i de økonomiske genopretningspakker:

- **Fasthold i 2021 det offentlige forskningsbudget på minimum samme niveau som i 2020....**

Danmark skal i krisetid fastholde et højt ambitionsniveau for bevillingerne til den offentlige forskning. Politisk er der bred enighed om, at den offentlige forskning som minimum skal udgøre 1 % af BNP. Men det er vigtigt som minimum at opretholde det nuværende investeringsniveau, også selvom BNP tager et dyk. I 2020 er der afsat 24,2 mia. kr. i det offentlige forskningsbudget, og vi vil opfordre til at opretholde mindst samme investeringsniveau i 2021. Dampen skal holdes oppe, så Danmark kan komme stærkt igen, når verden bliver åbnet efter krisen.

- **Men have gerne højere forskningspolitiske ambitioner inden for primært teknisk- & naturvidenskabelig forskning samt grøn omstilling**

I internationale sammenligninger prioriterer Danmark ikke teknisk- og naturvidenskabelig offentlig forskning særligt højt.

Danmark har fået ambitiøse klimamål med vedtagelsen af klimaloven d. 18/6-2020. Der er derfor behov for øget forskning inden for omkostningseffektiv energiproduktion, energilagring, systemintegration, miljø og vandhåndtering mv. Men vi skal samtidig også sikre dansk erhvervslivs konkurrenceevne gennem øget investeringer i eksempelvis IT og digitalisering.

- **Understøt samtidig den private forskning**

I corona-sommerpakken blev FoU-fradraget øget til 130% i 2020 og 2021. Det er meget positivt. Derudover bør der kigges på incitamentsmodeller, der fremmer virksomheders tilskyndelse til forskning og udvikling. Herunder særligt for små og mellemstore virksomheder, hvis forskningsaktiviteter de seneste år, har været faldende.

- **Og styrk vidensbroerne mellem universiteter og virksomheder**

I kølvandet af corona-krisen skal teknologiske og naturvidenskabelige forskningsresultater fra universiteterne i endnu hurtigere grad ud og gøre en forskel i virksomhederne. Vidensbroerne skal derfor have et særligt corona-løft i 2021 og 2022. Det er fx GTS-institutterne som tilbyder teknologisk infrastruktur og teknologiske serviceydelser målrettet især små og mellemstore virksomheder, rådgivningsprogrammet SMV:Digital og MADE. Det er i denne sammenhæng positivt, at Innobooster-ordningen har fået et coronaløft på 350. mio. kr. Corona-løftet til vidensbroerne skal hjælpe de mindre virksomheder som ikke har specialkompetencer til på egen hånd at omsætte forskningstung viden og ny teknologi til processer og produkter. Fx inden for digitalisering, produktionsteknologi og grøn omstilling.

For en uddybelse af ovenstående forslag kan følgende kontaktes:

- Henrik Aarestrup, Dansk Metal: heaa@danskmetal.dk; 2245 5968.
- Bjarke Lind, DI: bjli@di.dk; 2129 5134.
- Vibeke Schrøder, ATV: vs@atv.dk; 2250 5838.
- René Højmark, IDA: rth@ida.dk; 2434 1547

Fakta om forskning i Danmark:

- **Finanslovsbevilling til FoU er stort set stagneret over en 10-årig periode:** I perioden 2010 til 2020 har bevillingen på de årlige finanslove svinget mellem 17-18 mia. kr. i 2020-priser. Bevillingerne på finansloven målt i andel af BNP er i samme periode faldet fra 0,85 procent af BNP til 0,76 procent af BNP (Finanslovsbevillinger & Danmarks Statistik).
- **Danmarks ambitioner på klima- og velfærdsområdet kan ikke løses uden F&U:** Danmark har høje politiske ambitioner inden for klima, sundhed og andre velfærdsområder. Ambitionerne kan kun indfries med en øget indsats inden for forskning og udvikling. Det har Corona været et godt eksempel på. Men forskning og udvikling er også afgørende inden for eksempelvis at nedbringe antallet af kræfttilfælde og andre livsstilssygdomme samt sikre en CO₂-reduktion i 2030 på 70 procent (Fx Uddannelses- og Forskningsministeriet 2019).
- **FoU er afgørende for de virksomheder, der udgør ryggraden i dansk økonomi:** De FoU-intensive Science & Engineering virksomheder er de mest produktive. Danmark har 2.340 S&E virksomheder. De har mere end over 300.000 fuldtidsansatte (svarende til mellem en fjerdedel og en femtedel af alle privatansatte i Danmark). S&E-virksomhederne står bag næsten en femtedel af det danske BNP og bidrager med lidt under halvdelen af Danmarks samlede vare- og tjenesteeksport. Forudsætningen for deres succes er, at de har adgang til nyeste forskning, innovation og medarbejdere med de rette kompetencer (ATV, 2020).
- **Virksomheder efterspørger primært natur- og teknisk videnskab:** Virksomhederne efterspørger primært viden og kompetencer inden for det tekniske og naturvidenskabelige forskningsområde. Eksempelvis udgjorde teknisk forskning og udvikling 54 procent af den samlede forskning og udvikling i erhvervslivet i 2017, mens det udgjorde 18 procent i det offentlige. Disse områder udgør en relativ lille del af den samlede offentlige forskning i Danmark sammenlignet med andre lande (DI, 2018 & OECD, 2016 eller senest tilgængelige år).
- **Erhvervslivets forskning koncentrerer sig på færre virksomheder:** Investeringerne i erhvervslivets forskning og udvikling har siden 2009 ligget på omkring 2 procent af BNP, og er dermed stagneret. Samtidig er antallet af FoU-aktive virksomheder i Danmark faldet med 25 procent fra 2009 til 2013 (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2018).
- **Offentlig og privat forskning understøtter hinanden:** Lande der har høje investeringer i offentlig forskning og udvikling – set i forhold til landets BNP – har også højere private investeringer end lande, hvor det offentlige ikke investerer så meget (OECD).
- **Danmarks innovationsevne er i internationale sammenhænge ikke imponerende:** Omtrent halvdelen af alle danske eksportprodukter er mellem- eller højteknologiprodukter. Det er lavere end gennemsnittet i EU, hvor knap 57 procent er mellem eller højteknologiprodukter. Det er et eksempel på, at Danmarks udbytte af innovationsindsatsen er under pres. (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2019).
- **Danmark er en lille åben økonomi, som er afhængig af international viden:** Mindre end 1 procent af den globale forskning udføres i Danmark. Det kræver forskningsmæssig forståelse at kunne hjemtage og absorbere den forskningsbaserede globale viden til danske forhold (Uddannelses- og Forskningsministeriet; 2019).
- **Danmark sakker bagud inden for strategisk vigtige teknologiområder:** Danmark markerer sig kun blandt verdens 30 førende tech regioner inden for 4 ud af 11 teknologiområder: Vindteknologi, bioteknologi, fødevareteknologi og lydteknologi. På øvrige 7 områder sakker vi bagud, og særligt inden for digitale teknologier halter vi bagefter (ATV, 2020).
- **En samfundsøkonomisk gevinst at investere i offentlig forskning:** Udenlandske studier fastslår, at der bliver skabt en samfundsgevinst på mellem 1,2 og 1,5 kroner, hver gang det offentlige investerer 1 krone i forskning (Styrelsen for Forskning og Innovation, 2012 & Uddannelses og Forskningsministeriet, 2019).
- **Befolkningen bakker op om investeringer i offentlig forskning:** 90 procent af danskerne mener, at forskning i høj eller meget høj grad er vigtig. 55 procent mener, at vi skal bruge flere offentlige penge på forskning – kun 3 procent mener vi skal bruge færre. Særligt dansk forskning er vigtig for danskerne (Operate/Forskningsalliancen, 2020).